

ONZICHTBARE
MACHT

ROBIN
E. FLENNOK

ROBIN E. FLENNOK

ONZICHTBARE
MACHT

Voor Sophie, Lucas en Ella

Voor de toekomst

Denk vrij, wees onafhankelijk!

Het woord geheimhouding is onverenigbaar met een vrije, open samenleving. En wij staan, als volk, en van oudsher, tegenover geheime genootschappen, geheime afspraken en geheime procedures.

Want wij hebben wereldwijd te kampen met een allesomvattende, gewetenloze samenzwering die voornamelijk clandestiene middelen gebruikt om zijn invloedssfeer uit te breiden, door middel van infiltratie in plaats van invasie, ondermijning in plaats van verkiezingen, onzichtbare guerrilla's in plaats van openlijke legers, intimidatie in plaats van vrije keuze.

Het is een systeem dat gigantische hoeveelheden menselijke en materiële hulpbronnen kan inzetten voor het opzetten van een hecht, uiterst efficiënt apparaat dat militaire, diplomatieke, politieke, economische, wetenschappelijke en inlichtingenoperaties omvat.

De voorbereidingen blijven verborgen en worden niet openbaar gemaakt, fouten worden afgedekt en niet in het nieuws gebracht, andersdenkenden worden monddood gemaakt in plaats van aangehouden. Uitgaven worden niet ter discussie gesteld, geruchten worden niet afgedrukt, geheimen worden niet onthuld.

Ik vraag u om hulp bij de kolossale taak om het Amerikaanse volk in te lichten en te waarschuwen, erop vertrouwend dat de mens met uw hulp kan zijn wat hij of zij van nature is en ook moet zijn: VRIJ EN ONAFHANKELIJK.

John F. Kennedy in zijn speech voor de American Newspaper Publishers Association.

27 april 1961

PROLOOG

Mexico-Stad, 11 augustus

In hun gammele Volkswagenbus reden de drie jonge mannen geconcentreerd over de hobbelige weg naar het Hospital Psiquiátrico de Mexico in een buitenwijk van Mexico-Stad. Ze opereerden altijd met zijn vieren, maar ditmaal was een van hen al op de plaats van bestemming.

Ze hadden het afgelopen jaar al meerdere nachtelijke ritjes gemaakt voor hun opdrachtgever. Waarvoor die de lugubere buit nodig had, was de jongens echter nog steeds onduidelijk. Het interesseerde ze eigenlijk ook geen bal. Uitvoeren, een pak geld incasseren en verder geen vragen stellen, dat was ze met de paplepel ingegoten in de ranzige sloppenwijk van het district Iztapalapa.

Het grootste deel van hun jeugd had zich daar afgespeeld, te midden van drugsriminaliteit, slonzige prostituees en afrekeningen tussen straatbendes. Maar dankzij de nachtelijke ritjes konden ze zich uit die uitzichtloze misère bevrijden.

De Volkswagenbus slingerde gevaarlijk van links naar rechts. De bestuurder had haast en minderde geen vaart, ondanks de vele gaten in de weg.

De jongste van de drie moest zich vastgrijpen aan zijn stoel. 'Doe eens rustig', mopperde hij.

Even later stopten ze op een onverlicht deel van de parkeerplaats vlak bij de achteringang van de kliniek. Het was niet meer dan een armoedig, gevangenisachtig gebouw, waar enkele artsen

met goedwillende vrijwilligers gratis zorg gaven aan mensen met gedragsstoornissen.

‘Wat doen we straks, als we terugkomen?’ vroeg een van de jongens bezorgd.

De leider van de groep krabde aan zijn stoppelbaard en zette de motor uit.

‘Wat bedoel je, Angèl?’ vroeg hij kalm.

‘Die lange vent met dat litteken daarnet in die loods... Hij explodeerde zo ongeveer toen onze contactpersoon zijn naam noemde!’

‘Maak je niet druk. Kom, werk aan de winkel. Hebben jullie je gereedschap?’

Ze waren nog nooit gestoord bij hun werk, maar mocht dat wel gebeuren, dan hadden ze genoeg wapentuig om zich genadeloos van pottenkijkers te ontdoen.

Bij de ingang aan de voorkant van het gebouw zat een vadsige nachtwaker in een groezelig houten hokje, verdiept in een puzzel. Aan zijn riem hingen een pistool en een wapenstok. Hij keek met enige regelmaat naar buiten, want hij wist maar al te goed dat de voorraad pijnstillers in het hospitaal een onweerstaanbare aantrekkingskracht uitoefende op de vele junks in dit deel van de stad.

Van de nachtwaker verwachtte het drietal echter geen problemen. Met bivakmutsen over hun hoofd slopen ze van de bestelbus naar de achteringang. Hun makker had zich een paar dagen geleden onder valse voorwendselen laten opnemen en stond al klaar om de deur te openen. De opdrachtgever had deze keer heel specifieke eisen gesteld. Daarom had ‘de vierde man’ de medische dossiers van pakweg zeventig patiënten vergeleken met de opgegeven kenmerken. Hij had drie patiënten gevonden die voldeden, een mooie buit. Een van de jongens zat in de deur van het laadgedeelte van de bestelbus, waar eerst de drie brancards stonden, die zijn makkers nu hadden meegenomen.

Precies op het afgesproken moment stonden Angèl en de leider van de groep bij de achterdeur om binnengelaten te worden. Met zijn drieën liepen ze door de nauwelijks verlichte gang, met aan weerskanten kamers waar patiënten lagen, verdoofd met een

slaapmiddel, om nachtpersoneel uit te sparen. Ze liepen rechtstreeks naar de kamer van de drie 'uitverkorenen'. Deze leden aan elementaire partiële epilepsie, een vorm waarbij na een epileptische aanval geen bewustzijnsverlies optreedt.

Angèl liep naar binnen met een injectienaald in de aanslag om ze wat extra slaapmiddel toe te dienen.

'Mierde.'

In het halfdonker miste hij de ader van de eerste patiënt. Deze opende zijn ogen en keek zijn belager strak aan, blijkbaar te versuft om direct te reageren. Angèl bedacht zich geen moment en drukte zijn vrije hand op de mond van het slachtoffer. Er volgde een ongelijke strijd tussen een vastberaden roofdier en zijn totaal overdonderde prooi. Maar eigenlijk waren de patiënten al kansloos geweest vanaf het moment dat ruim tweeduizend kilometer verderop was besloten om in het diepste geheim een van de gruwelijkste experimenten aller tijden op te zetten.

Een voor een werden ze op een brancard gelegd en naar de bestelbus gebracht. Tien minuten later stonden de jongens klaar om ongezien te verdwijnen.

'Heb je de papieren?' De leider was weer achter het stuur gekropen en keek achterom naar zijn maat, die een aantal nachten in het hospitaal had doorgebracht en nu de patiënten in de gaten hield.

'Huh?'

'Lulhannes, die dossiers!'

'Ay, die liggen nog onder m'n matras.'

De leider keek opzij.

'Pucha! Angèl, haal ze op, snel!' zei hij.

Binnen twee minuten kwam Angèl hijgend terug. Maar net toen hij met zijn hand naar de openstaande autodeur greep, werd er een lichtbundel op de wagen gericht.

De nachtwaker, die zijn surveillancerondje maakte, was getraind om niet te twijfelen. Besluiteloosheid was hier fataal, hij schoot meteen. De leider van de bende aarzelde niet en schoot vijf keer gericht. De lichtbundel donderde op de grond. Heel even was het doodstil.

De leider keek verwilderd naar Angèl, die probeerde in te stappen. De medische dossiers gleden uit zijn hand op de bijrijdersstoel. Hij greep naar de zitting.

‘Spring er nou in!’ riep zijn maat. ‘Wegwezen hier!’

Maar Angèl kon niet springen, de krachten vloeiden uit zijn benen weg. De rode plek op Angels T-shirt werd steeds groter. Boven het geluid van de stationair draaiende motor uit hoorde hij plots snel naderende voetstappen.

‘Verdomme, nog meer pottenkijkers?’

Met een laatste blik op zijn wanhopig kijkende vriend gaf de leider een stoot gas, liet de koppeling abrupt los en scheurde er met beide handen stevig aan het stuur vandoor.

Eenmaal op de weg schoot hij na enkele honderden meters een steegje in. Hij keek in de achteruitkijkspiegel. Na rechtsaf een ander steegje in te zijn gereden remde hij abrupt en zette de motor af. Alleen het gorgelende geluid van de onregelmatig ademende patiënten achter in de laadruimte was nog hoorbaar. De jongens durfden nauwelijks te bewegen, ze namen zelfs niet de moeite om het zweet van hun gezicht te vegen.

Toen het duidelijk was dat ze niet achtervolgd werden, reed de leider, nog steeds veel te hard, naar de afgesproken locatie op een verlaten industrieterrein.

De roldeur van de loods stond al open en de leider reed de bestelbus snel naar binnen. De bus kwam met een ruk tot stilstand en de mannen sprongen eruit.

Hun contactpersoon, een wat oudere *local* met een pokdalig gezicht en ogen die permanent onraad leken waar te nemen, stond achter in de ruimte, die ooit dienst had gedaan als opslagplaats. Her en der lagen lege houten kratten en pallets, en in een hoek stonden twee verroeste vorkheftrucks. De contactpersoon werd vergezeld door een lange, streng kijkende kerel die de jongens een paar maanden geleden voor het eerst hadden gezien. Hij deed zich voor als de grote baas achter alles.

‘Vanwaar die haast?’ vroeg de man. Hij was slecht gehumeurd, sinds de contactpersoon hem – enkele uren eerder – bij zijn naam had genoemd.

‘Er is iets misgegaan, we zijn beschoten, Angèl is geraakt.’

‘Hebben jullie de buit?’

‘Uiteraard... maar we moeten terug, Angèl...’

‘Dat lijkt me aan de late kant. Is hij dood?’

‘Hij had een wond in zijn rechterborst, maar...’

‘Dus misschien niet dood’, concludeerde de man. ‘Dan hebben we een ernstig probleem. Voor zover we dat niet al hadden’, vervolgde hij met een beschuldigende blik naar de contactpersoon.

Hij wist dat grote operaties soms vastliepen op kleine foutjes. Slordigheden die op zichzelf betekenisloos lijken, maar op de achtergrond hun eigen verborgen, mysterieuze weg gaan om op een cruciaal moment op te duiken voor een catastrofale crash.

Fouten maken en ze niet herstellen, dat is pas fouten maken, vond hij.

Zijn gelaat betrok en hij knipte twee keer met zijn vingers. De contactpersoon greep een handmitrailleur uit een tas die naast hem op de grond stond.

De drie jongens stonden als aan de grond genageld en waren niet in staat om te reageren volgens het overlevingsinstinct dat hen in de sloppenwijk al die jaren overeind had gehouden.

Sonorawoestijn, Mexico, vier dagen later

Een voor een openden de epilepsiepatiënten hun ogen. Ze knipperden een paar keer om te wennen aan het felle tl-licht van de witte ruimte en staarden toen wezenloos voor zich uit. Vier dagen lang waren de patiënten in een roes gehouden, maar dat wisten ze niet.

Bij elke patiënt was de mond vakkundig afgeplakt. Stalen klemmen fixeerden polsen en enkels aan witte stoelen. En hun kaalgeschoren hoofden, waarop een keppelachtig lapje lag, waren vastgezet tegen de verhoogde rugleuningen. Een serie gekleurde draden leidde vanonder de lapjes naar een computer, die weer verbonden was met een reeks beeldschermen. Naast de drie epi-

lepsiepatiënten stonden nog zes identieke stoelen opgesteld, met daarin mensen. Alles deed denken aan een testlaboratorium voor resusaapjes.

De deur zwaaide open. Dr. Ethan Weizenger kwam energiek binnenlopen. Zijn witte overjas hing door de bochel op zijn rug wat klungelig om zijn lijf.

Hij werd gevolgd door drie mannen gekleed in eenzelfde witte overjas, elk met een dossiermap in de hand. De langste van hen, rond de veertig en overduidelijk een fitnessfanaat, verkende de steriele ruimte vanuit de deuropening alsof er gevaar dreigde. Tijdens een eerder bezoek had een proefpersoon kans gezien zich los te maken uit zijn benarde situatie. Normaal stond hij zijn mannetje wel, maar de proefpersoon verkeerde in doodsangst en had zich als een wild beest op mister fitness gestort en zijn klauwen in diens gezicht gepland. Met een kille vanzelfsprekendheid had dr. Weizenger de proefpersoon neergeschoten. De man had toen echter al een diepe wond in zijn gezicht. Het was een gruwelijk litteken geworden.

Terwijl de man rondkeek, voelde hij bedachtzaam aan het litteken, alsof het voor hem een diepere betekenis had. Hij keek Weizenger aan en zei: ‘Deze patiënten waren wel wat lastiger te selecteren, dus ik hoop dat ze nuttig voor je waren. We hebben bovendien een probleempje dat we moeten oplossen. Een van de uitvoerders heeft mijn naam gehoord en is met een schotwond opgenomen in een ziekenhuis.’

De man naast hem draaide zijn korte, gedrongen lijf een kwartslag en legde een hand op zijn schouder. ‘Laten we het daar later over hebben, ja?’

De oudste bezoeker, een hoogbejaarde man met een glanzend zwarte wandelstok voorzien van een zilveren handvat, knikte instemmend. Hij was hier voor het eerst, hoewel hij exact op de hoogte was gehouden van de vorderingen van de afgelopen jaren.

Weizenger wist allang hoe de verhoudingen tussen zijn gasten lagen en schonk er verder geen aandacht aan. ‘Ik zal jullie een opmerkelijk resultaat laten zien’, zei hij enthousiast.

Als een soort excursieleider begon hij met toegeknepen pretogen zijn gehoor te onderwijzen, zonder ook maar de minste aandacht te schenken aan de belabberde situatie van de patiënten.

‘Ik zal dit keer niet te veel op de details ingaan, maar het lijkt me wel van belang de begripsvorming een beetje op te frissen’, vervolgde hij, terwijl hij een van de patiënten nonchalant op het hoofd tikte. ‘Zoals jullie inmiddels weten is het limbisch systeem het deel van de hersenen dat betrokken is bij het reguleren van emoties. Liefde, haat, wanhoop en vreugde zijn eigenlijk niet meer dan reacties van de hersenen op positieve of negatieve gebeurtenissen. Ze kunnen verschillen in intensiteit. Zo is afkeer minder sterk dan haat en vreugde minder sterk dan euforie. Verder heb je nog aangeboren en aangeleerde emoties. Aangeleerde emoties komen tot stand door ervaring en worden beïnvloed door conditionering, zoals straffen en belonen.’

Dr. Ethan Weizenger oreerde nog een tijdje door over de invloed van chemische processen en hormonen bij de totstandkoming van emoties.

‘Kortom,’ concludeerde hij ten slotte, ‘we zijn eigenlijk niet meer dan een chemische fabriek. En zoals jullie weten, kun je chemie sturen en manipuleren.’

Zijn toehoorders wisten waarvoor ze waren gekomen. De gedrongen man had al geruime tijd grote bedragen gedoneerd voor het onderzoek. Hij kende de onzekerheden van experimenteel onderzoek, maar er was hem vandaag een spectaculaire doorbraak in het vooruitzicht gesteld.

‘Emoties en gevoelens zijn chemische processen en die processen zijn te sturen’, herhaalde Weizenger met nadruk.

‘Moeten we hier echt weer doorheen?’ mopperde de man met het litteken verveeld.

Hij kreeg wederom een hand op zijn schouder.

Het gemok van zijn gehoor deerde Weizenger niet. Hij was al lang blij dat hij bij zijn research geen last had van allerlei wettelijke en morele beperkingen en dat hij net als de nazi-arts Josef Mengele over menselijke proefkonijnen kon beschikken.

‘Ik ben bijna klaar’, verontschuldigde hij zich plichtmatig. ‘Er is al veel onderzoek gedaan naar het verband tussen hormonen, emoties en gedrag. De enige chirurgische aanpak in dit soort onderzoek is die bij epilepsiepatiënten waarbij de communicatie van de linker- en de rechterslaapkwab is verstoord. In de linkerslaapkwab zit het taalcentrum en in de rechter de identiteit, daar wordt dan wat aan geknutseld. Leuk, maar het is natuurlijk zeer beperkt... eh... gepruts.’

Hij keek zelfingenomen.

‘Ik heb bij mijn proefpersonen door middel van chirurgische ingrepen veel méér delen van de hersenen gemanipuleerd... of domweg uitgeschakeld. Vervolgens heb ik hun reacties gemeten. Ik wil daarbij opmerken dat wij mensen een vreemde visie hebben op ons “zijn”. We denken dat we grotendeels zelf verantwoordelijk zijn voor ons doen en laten, maar neem van mij aan dat dit slechts zeer beperkt het geval is. Ons “zelfgevoel” is vooral afhankelijk van dat deel van de hersenen dat met een moeilijk woord de mediodorsale prefrontale cortex heet. Daarin worden indrukken die van buiten komen onderscheiden van impulsen die vanuit onszelf komen. Het is gewoon een machientje’, zei Weizenger ter verduidelijking en zwaaide enthousiast met zijn armen. ‘Zo heb je ook een machientje dat je aandacht bepaalt of je ruimtegevoel. Hoe dan ook, ik heb in al die onderdelen van de hersenen in verschillende variaties en intensiteiten ingegrepen om te zien wat er gebeurde. Ik heb daarbij gebruik gemaakt van een controlegroep waarbij ik niets chirurgisch heb veranderd, een groep epilepsiepatiënten en een groep waar ik zeer precies... eh, zeg maar aan heb gesleuteld. Nu zal ik eens iets laten zien!’

Weizenger zette een drietal beeldschermen aan, voor iedere groep proefpersonen één, waarop per scherm drie oscillerende lijnen verschenen.

‘De lijnen geven emotionele reacties aan. Let op!’

Hij activeerde een videoscherm waarop een film te zien was. Aan de bewegingen van de lijnen op de schermen was te zien hoe de proefpersonen reageerden. Via de gekleurde draden gaven deze lijnen rechtstreeks weer wat zich in de catacomben van

de hersenen afspeelde. De film liet eerst vredige beelden zien van een man uit een ver verleden.

‘Zie je? Mijn mensen reageren niet!’ sprak Ethan trots. Hij wees naar de groep bij wie hij enkele barbaarse, maar geniale chirurgische modificaties had aangebracht. Met een bezeten blik drukte hij vervolgens op de afstandsbediening van de dvd-speler. De film toonde nu hoe dezelfde man met een zweep een paar gemene slagen over zijn rug kreeg. De verschillen in reacties van de proefpersonen waren verbluffend.

De gedrongen financier, die tot dat moment zwijgend had geluisterd, viel iets op. ‘Twee mensen uit de controlegroep reageren ook niet, klopt dat wel?’ zei hij.

‘Fantastisch!’ riep Weizenger uit. ‘Daar gaat het dus om. Heel scherp gezien! De linker heb ik het hormoon toegediend waar we het de vorige keer over hebben gehad. Bij de ander is met Electro Magnetische Stimulatie een deel van de hersenen extra geactiveerd.’ Hij greep met een hand in zijn slordige grijze haardos. ‘Waar het op neerkomt, is dat het zelfgevoel in de mediodorsale prefrontale cortex versterkt wordt en de perceptie van het niet-zelf in de dorsolaterale prefrontale cortex...’

‘Bespaar me al die medische termen, Ethan’, zei de man. Hij liep naar de patiënt die de hormoonbehandeling had gekregen. Die keek hem emotioneel aan; geen spoorje angst of woede, slechts totale berusting. ‘Als dit waar is, dan heb je iets geniaals gepresteerd! Is het effect blijvend? Kunnen we het al inzetten?’

Weizenger schudde heftig van nee. ‘Daar kleeft een enorm risico aan, net als bij de eerdere praktijktests. Het is nog experimenteel en het hormoon is nog niet reproducerend. Daar ben ik wel al ver mee, maar ik moet nog wat sleutelen aan de genetische codes.’

De financier keek vragend naar de hoogbejaarde man en kreeg ook nu weer een knikje als reactie. Hij richtte zich weer tot Weizenger: ‘Een reproducerend hormoon is natuurlijk het mooist, maar wat mij betreft gaan we met deze resultaten toch alvast wat grootschaliger aan het werk.’

Weizengers gezicht betrok. ‘Het k-kan gaan opvallen, de statistieken, je k-kent het gevaar’, stotterde hij.